

IO1 - Kehitetään koulutusstrategia pakolaisten ja maahanmuuttajien osallisuuden parantamiseksi.

Kehittämisen vaiheet

1. Yksittäisten organisaatioiden (maiden) nykyisten toimintatapojen vertailu

Koska nuorten maahanmuutto Eurooppaan sodan tai muiden syiden vuoksi on jatkunut jo pitkään ja jatkuu tulevaisuudessakin, eri maissa on jo olemassa erilaisia käytänteitä, toimenpiteitä ja toimintatapoja sekä erilaisia yksittäisiä toimenpiteitä siitä, miten nuorten pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttamisen haasteeseen voidaan vastata.

Tämän vuoksi hankkeen ensimmäisessä vaiheessa tehtiin selvitys voimassaolevista pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvistä käytänteistä ja lähestymistavoista. Tämän jälkeen kerättiin, tarkasteltiin ja verrattiin pakolaisten kotouttamista koskevia käsitteitä ja lähestymistapoja, joita kumppanimaissa ja kumppaniorganisaatioissa on jo olemassa, sekä kartoitettiin ongelmia, joita hankkeen kumppanimaissa esiintyy. Näiden perusteella määritettiin alustavia lähestymistapoja jatkokehitystä varten. Kumppanimaiden erilaisten ammatillisen koulutuksen järjestelmien vuoksi hankekumppaneilla on monia heterogeenisiä yksittäisiä toimenpiteitä, jotka kerättiin ja ryhmiteltiin seuraavaa SWOT-analyysiä varten. Hankekumppaneille tehty selvitys kohdistui seuraaviin toiminta-aloihin (vrt. esim. MEXPERT_Sweden):

- Kulttuurien välinen ymmärrys (järjestelmiin ja arvoihin tutustuminen)
- Kielellinen tuki
- Oppilaitoksen / koulun tyyppi
- Ammatillinen ohjaus (opintoihin ohjaus)
- Psykososiaalinen tuki
- Sosiokulttuurinen integraatio

Tämän ensimmäisen vaiheen kautta hankekumppanit tutustuivat erilaisiin käsitteisiin ja lähestymistapoihin ja saivat ensimmäisiä ideoita ja kehitysehdotuksia omaa työtään varten.

Tämä teos on lisensoitu [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International -lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Euroopan komission tuki tämän julkaisun tuottamiselle ei tarkoita, että komissio hyväksyisi sen sisällön, joka kuvastaa ainoastaan sen laatijoiden näkemyksiä, eikä komissiota voida pitää vastuullisena sen sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

2. SWOT - analyysi

Jotta yksittäisten hankekumppaneiden vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat maahanmuuttajien kotouttamisen ja integroinnin kannalta voitaisiin tunnistaa jäsennellysti, kaikille kumppaneille tehtiin SWOT-analyysi (vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet, uhat).

Tämän analyysin yhteydessä (vrt. esimerkki Suomi) analysoitiin yksittäisten maahanmuuttajien kotouttamista edistävien organisaatioiden haasteita. Haasteita käsiteltiin erilaisten koulu- ja ammatillisen koulutuksen järjestelmien taustaa vasten. Tulokset esiteltiin ja niitä verrattiin verkostossa. Tulosten analyysi paljasti monia yhtäläisyyksiä, joten hankeverkosto määritteli neljä kategoriaa opetussuunnitelma-analyysin seuraavaa vaihetta varten:

I. Kulttuurien välinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus (sosiaalinen osaaminen)

Tällä osaamisalueella pyritään hankkimaan taustatietoa muista kulttuureista ja kulttuurisesta käyttäytymisestä sekä ymmärtämään omia asenteita (etnosentrismi). Lisäksi erilaisten elämäntapojen ja perhemallien ymmärtäminen ja niiden hyväksyminen on tärkeää. Keskinäisen ymmärryksen parantamiseksi on olennaisen tärkeää kyky vaihtaa omaa näkökulmaa ja asettua toisen asemaan.

II. Itsensä kehittäminen / hyvinvointi (henkilökohtainen osaaminen)

Tämän osaamisen edistämiseksi pyritään pääasiassa parantamaan nuorten pakolaisten ja maahanmuuttajien itsenäisyyttä ja itsemääräämisoikeutta. Oman arjen hallinnan onnistuminen, tärkeän tiedon hankkiminen ja kyky arvioida erilaisia tietolähteitä ovat osaamista, jota pyritään laajentamaan tässä kohdin. Hyvinvoinnin alueella on kyse pyrkimyksestä tyytyväisyyteen elämässä kestävän elämäntavan avulla. Kestävässä elämäntavassa kunnioitetaan ympäristöä sekä omaa ja muiden fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia sekä tarjotaan ja haetaan sosiaalista tukea.

III. Työelämätaidot ja ammattitaito (ammattillinen osaaminen)

Kyse on työelämässä menestymiseen tarvittavissa valmiuksissa ja taidoissa harjaantumisessa. Tähän kuuluu esimerkiksi asianmukainen ajanhallinta (työaikojen noudattaminen, poissaolot), pukeutumissääntöjen noudattaminen sekä harjoittelijan tai työntekijän oikeudet ja velvollisuudet. Toinen tärkeä näkökohta on ammatillinen suuntautuminen ja siihen liittyvät koulutus- ja uramahdollisuudet.

Tämä teos on lisensoitu [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International -lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Euroopan komission tuki tämän julkaisun tuottamiselle ei tarkoita, että komissio hyväksyisi sen sisällön, joka kuvastaa ainoastaan sen laatijoiden näkemyksiä, eikä komissiota voida pitää vastuullisena sen sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

IV. **Viestintä- ja kielitaito** (osa sosiaalista ja henkilökohtaista osaamista).

Näiden tietojen hankkiminen ei koske vain "tavanomaista" kielen oppimista vaan myös vuorovaikutusta työympäristössä (ammattillisen sanaston tuntemus) ja vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa (suomenkielisten ja muiden kuin suomenkielisten kanssa) eri viestintävälineitä (digitaalisia ja analogisia) käyttäen.

Pelkän kielellisen taidon lisäksi olisi ymmärrettävä ja käytettävä myös sanatonta viestintää ja kehitettävä kykyä viestiä väkivallattomasti (NVC).

3. Strategian kehittäminen

SWOT-analyysien tuloksista muodostettiin neljä edellä mainittua kategoriaa tai osaamisaluetta, jotka olivat jatkotyöskentelyn perustana. Nämä neljä luokkaa tai osaamisaluetta tiivistettiin matriisiin (ks. IO2:n kehittäminen). Matriisi on pedagogisen strategian perusta, ja se toimii analyysivälineenä koulutusmoduulien kehittämisessä ja jatkokehittämisessä pakolaisten ja nuorten maahanmuuttajien kokonaisvaltaisen osallisuuden kannalta. Opetusmoduulit kehitettiin voimaannuttamisen ja toimintasuuntautuneisuuden johtoajatuksen mukaisesti, ja niiden tarkoituksena on täydentää olemassa olevia polkuja ja parantaa niiden laatua.

Tätä hanketta varten määritellyt taidot (ks. edellä) täydentävät toisiaan ja ovat riippuvaisia toisistaan, jolloin erilaisia painopistealueita voi syntyä konkreettisen oppitunnin suunnittelussa tavoitteista riippuen (ks. IO2).

Matriisi (vrt. kehitys IO2) toimii analyysivälineenä asianomaisissa kansallisissa opetussuunnitelmissa tai koulutussuunnitelmissa, ja sen käyttö on mahdollista monin tavoin. Konkreettista soveltamista varten olisi otettava huomioon seuraavat vaiheet:

Kehitetyt pätevyudet löytyvät matriisin sarakeotsikosta ja ne konkretisoidaan jäljempänä. Tässä kuvataan ne konkreettiset osa-alueet, joilla oppilaiden osaamista on tarkoitus laajentaa. Ensimmäiseen sarakkeeseen merkitään opetussuunnitelman kohderyhmä.

Seuraavassa vaiheessa ensimmäiseen sarakkeeseen merkitään analysoitavan opetussuunnitelman tavoitteet. Riippuen siitä, kuinka laaja opetussuunnitelma on, on ensin määriteltävä, mikä osa opetussuunnitelmasta on analysoitava ja mitkä taidot on jo hankittu. Opetussuunnitelmaan jo sisältyvät osaamiset tai sisällöt on merkittävä matriisiin värillä.

Tämä teos on lisensoitu [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International -lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Seuraavassa vaiheessa opetussuunnitelmaa analysoidaan sen osalta, millä osaamisalueilla tai sisältöalueilla sitä olisi laajennettava tai täydennettävä.

Tämän analyysin avulla kirjataan eri koulutusväylien opetus- ja täydennyskoulutusmoduulien tarve, joka toimii pohjana seuraavassa vaiheessa kehitettäville moduuleille (ks. IO2). Aiemmin määriteltyjen taitojen ulottuvuudet, sosiaalinen kompetenssi (kulttuurienvälinen ja sosiaalinen osallistuminen), osaaminen tai itseohjautuvuus, ammatillinen kompetenssi ja viestintäosaaminen on otettava huomioon integroivasti oppimistilanteissa tai opetus-/oppimisjärjestelyissä (IO2/IO3). Kaikille neljälle osaamisalueelle on kehitetty koulutusmoduleja, joilla on vastaavat painopisteet ja joilla yksittäisten taitojen edistäminen on enemmän tai vähemmän mahdollista.

Näiden opetussuunnitelman rakennuspalikoiden tai kehitettyjen moduulien pohjalta laadittiin opetusmateriaalia (ks. IO3), jolla täydennettiin kumppanuusmaissa jo käytössä olevia lähestymistapoja. Näiden avulla voitaisiin helpottaa muun muassa nuorten maahanmuuttajien siirtymistä työelämään. Tämä on onnistuneen kotoutumisen edellytys. Pedagogisena strategiana on käyttää olemassa olevia hankkeita ja hyödyntää olemassa olevia kokemuksia paremman tuloksen aikaansaamiseksi.

Monipuolisen hankeverkoston ansiosta (valmistavan ja ammatillisen koulutuksen oppilaitokset, asiantuntijat, joilla on kokemusta kotouttavasta työstä ja maahanmuuttajien ohjauksesta jne.) oli mahdollista kehittää kotouttamista koskevia ideoita ja konsepteja, jotka ylittävät perinteisen oppilaitosopetuksen ja työharjoittelun rajat ja rikastuttavat myös pedagogista näkökulmaa.

Tämä teos on lisensoitu [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International -lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Euroopan komission tuki tämän julkaisun tuottamiselle ei tarkoita, että komissio hyväksyisi sen sisällön, joka kuvastaa ainoastaan sen laatijoiden näkemyksiä, eikä komissiota voida pitää vastuullisena sen sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.